

Počátky písemnictví na Litvě

Písemnictví

- Litevské staré písemnictví zkoumá... (co?)

Písemnictví

- Vznik prvních psaných památek na Litvě se datuje do doby....
- V jakém jazyce jsou napsány?

První a jediný litevský král se jmenoval

Žil v letech

Korunován na krále roku

Mindaugas (1200 – 1263)

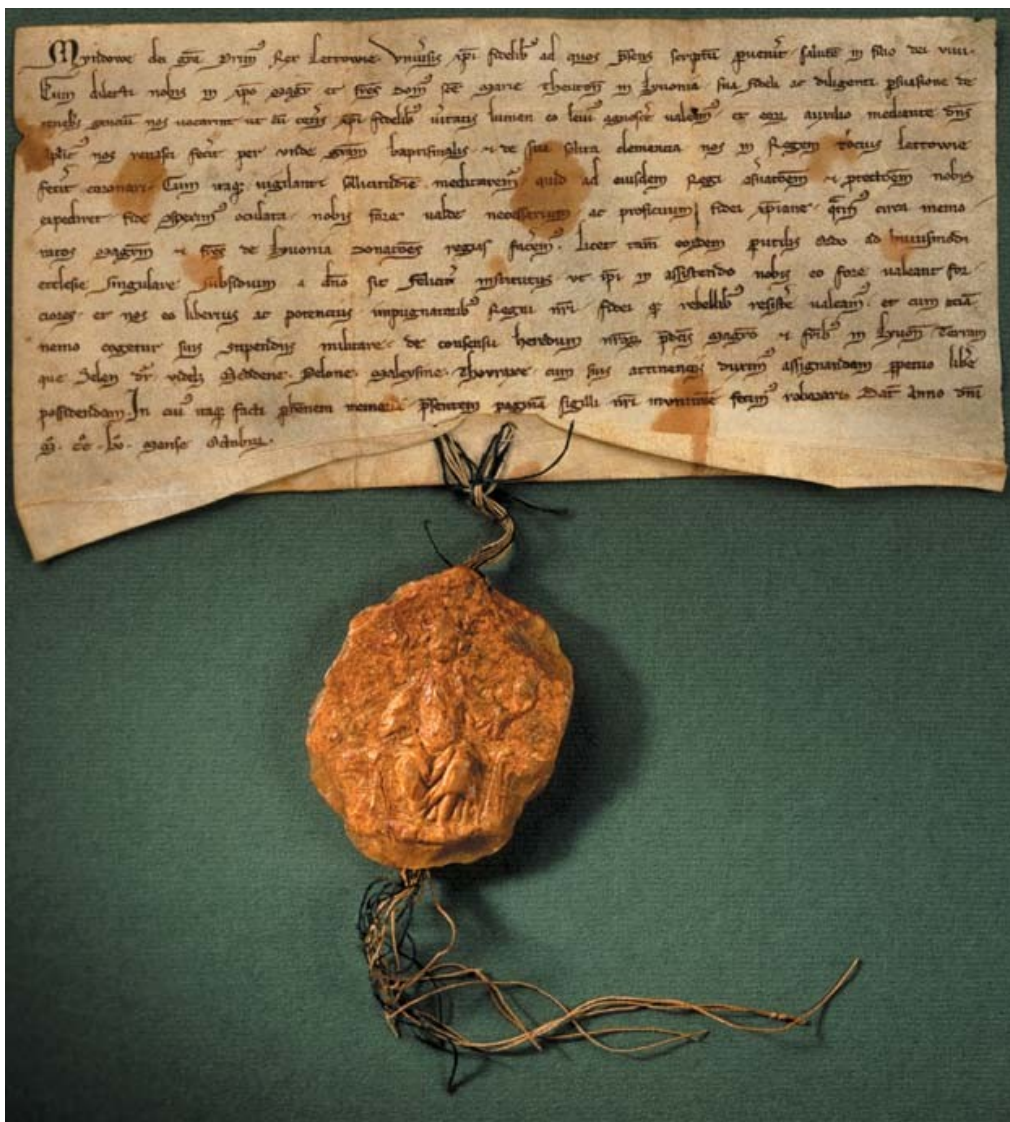

První a jediný litevský král. Tvůrce litevského státu.

1251 pokřtěn.

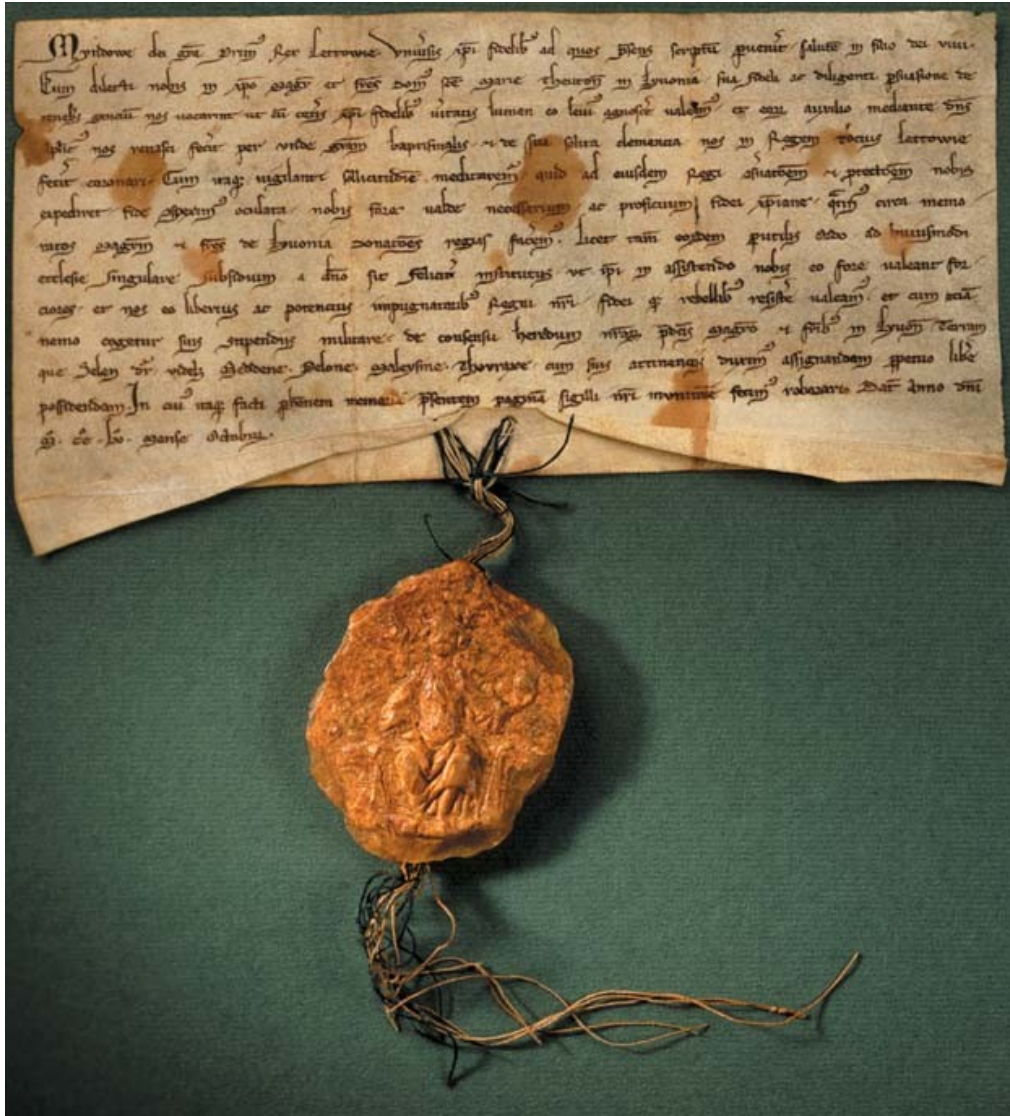
1253 korunován na krále.

Midaugasovy dopisy

- Kolik známe Mindaugasových dopisů?
- V jakém jazyce byly napsány?
- Kde se Mindaugas vzdělával, aby mohl tyto dopisy napsat?
- Jaký byl historický a politický kontext pro vznik těchto dopisů?

Midaugasovy dopisy

- Známe devět Mindaugasových dopisů
- Jsou napsány ve středověké latině.
- Nevzdělával se nikde. Dopisy vyhotovila jeho kancelář.
- Diplomatickou korespondenci podnítila snaha vyřešit konflikt s katolickou Evropou a odolat náporu z Livonska.

Druhý litevský král se jmenoval.....

Velkokníže Gediminas žil v letech.....

Křesťanství přijal roku

Jaký byl Gediminasův rodinný vztah k Mindaugasovi?

Co znamená, když se říká, že Gediminas je zakladatel hlavního města Vilniusu?

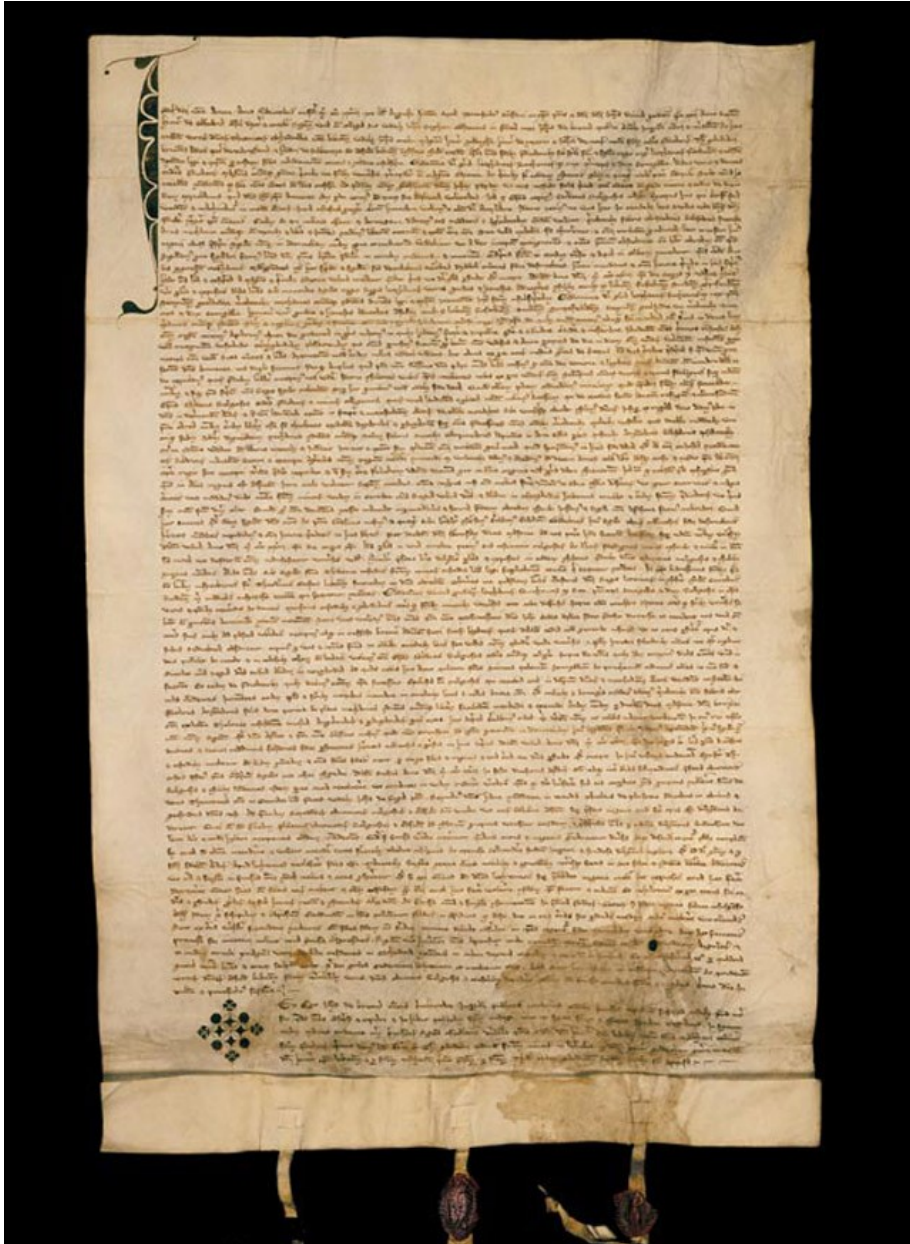
Velkokníže Gediminas žil v letech 1275-1341

Křesťanství nikdy nepřijal.

Jaký byl Gediminasův rodinný vztah k Mindaugasovi? Žádný.

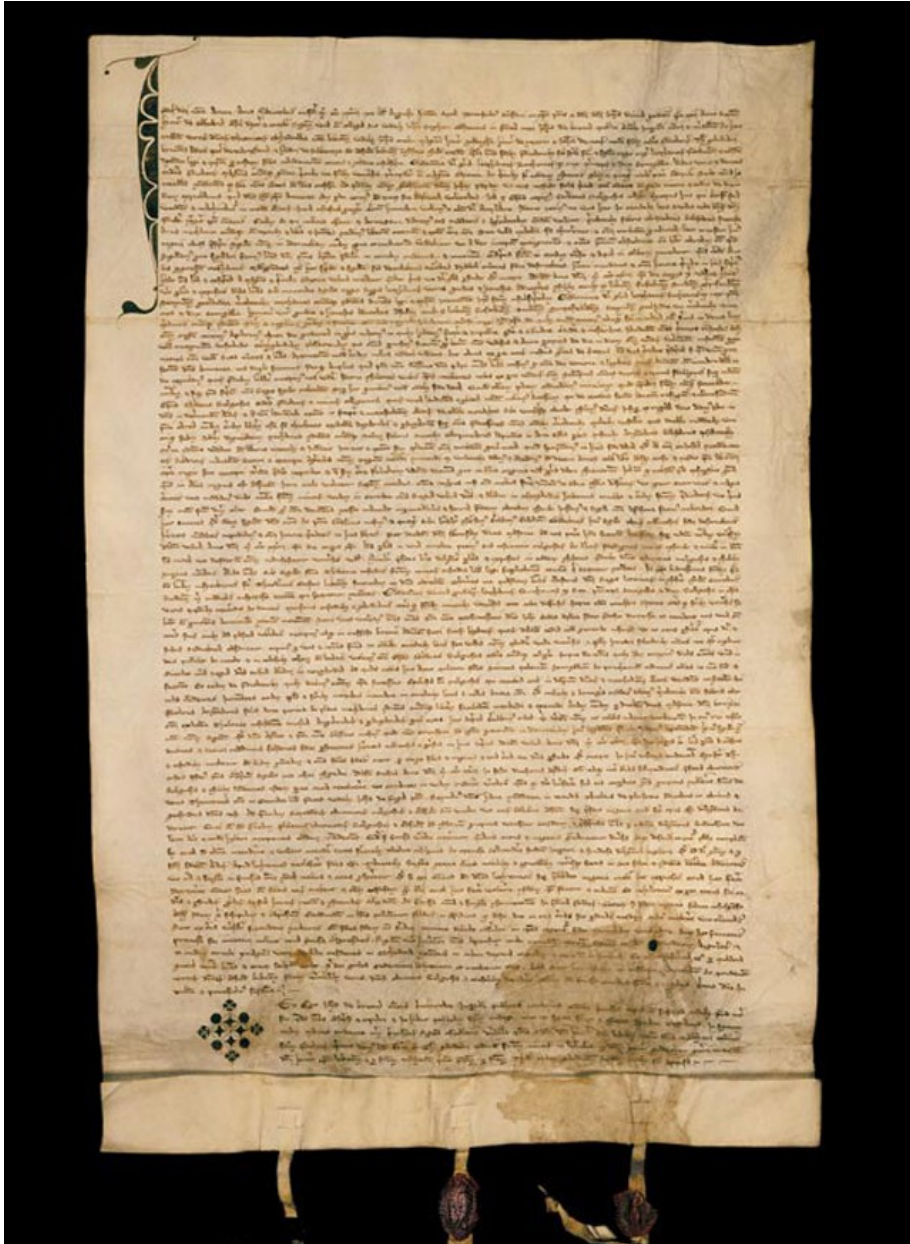
Co znamená, když se říká, že Gediminas je zakladatel hlavního města Vilnius? Přenesl do Vilniusu své sídlo. První zmínka o Vilniusu se datuje do roku 1323.

Gediminasovy dopisy

- Kolik známe Gediminasových dopisů?
- V jakém jazyce jsou napsány?
- Čím se po jazykové stránce liší od Mindaugasových dopisů?

Gediminasovy dopisy

- Známe šest Gediminasových dopisů z období 1323-1324
- Jsou napsány ve středověké latině.
- Po jazykové stránce vykazují větší míru individuálního projevu.

Gediminasův dopis

Gediminas, z Boží vůle král Litevců a Rusů, vládce a kníže Zemgaly, posílá pozdravy všem učeným mužům dominikánského řádu, magistrům všech jeho provincií a také všem bratrům a zejména Saskému magistrovi a jeho podřízeným.

Nechť se vaše vznešená a zkušená učenost dozví, že jsme vyslali své posly s našim dopisem k našemu slavnému Otcí panu papeži Janovi, aby nás oděl nejlepším rubášem, a očekáváme jeho vyslance každým dnem a to s velkou pokorou a nedočkavostí, neboť z příklonností našeho Pána Ježíše Krista budeme připraveni vždy plnit jeho vůli. Proto si přejeme pozvat k nám biskupy, kněze a mnichy, pouze z výjimkou těch, kteří svoje kláštery prodávají a chystají kněžím smrt; chceme bránit církevní práva, mít duchovenstvo v úctě a šířit větší boží slávu. Proto vás žádáme, abyste toto ohlásili lidem ve všech městech, panstvích a vesnicích, kde budete kázat. Pokud by se našli ochotní rytíři a zbrojnoši, zaopatříme je příjmy a půdou v takové míře, v jaké si jen budou přát. Kupcům, kovářům, kolářům, výrobcům kuší, švecům a jiným řemeslníkům dovolujeme svobodně jet do našeho panství a také kdykoliv jej opustit společně se svými ženami a dětmi a to bez žádných poplatků, mýtného a jakýchkoliv dalších překážek.

Gediminasův dopis

Ačkoliv křižáci spálili naši pečeť, aby nás ponížili a také snad proto, aby přerušili započatou božskou práci a lid ponechali v slepotě, přesto tento svůj dopis pečetíme stejnou pečetí, stejně jako jsme kázali přiložit pečeť také k dopisu pro našeho nejmilejšího Apoštolského Otce, abychom takto jej [tzn. dopis] chránili a prokázali jeho důvěryhodnost. Dříve se železo přemění na vosk a voda se stane ocelí, než abychom odvolali naše slovo. Každý, kdo poškodí tento list nebo pečeť, je lhář, uctíváč ďábla, bourač víry, podvodník, heretik a člověk prostý jakékoliv cti.

Dáno léta páně 1323 [v našem městě Vilniusu]

Gediminasův dopis

V textu je mnohem patrnější aktivní jazyková „přítomnost“ samotného vládce: to už není jen diplomaticky přesná formule (jako v případě Mindaugase), ale stylisticky poměrně výrazný text. Domníváme se, že v závěru použité přirovnání je autorské, tzn. že písař tady věrně přeložil slova knížete:

„Dříve se železo přemění na vosk a voda se stane ocelí, než abychom odvolali naše slovo.“

Gediminasův dopis

Co lze z textu odvodit:

1. Vilniuský knížecí dvůr má kontinuální diplomatické vztahy se Západní Evropou a má odborníky na latinu a němčinu.
2. Gediminas vyjadřuje svou ochotu přijmout křesťanskou víru, ale zatím křesťanem není.
3. Gediminas toleruje a podporuje křesťanství, ale neslibuje mu výsadné postavení vůči staré litevské víře nebo byzantskému ritu.
4. Gediminas usiluje o technologickou modernizaci státu: zve především řemeslníky.